

SASTAMALA, STORMIN KYLÄOSAYLEISKAAVA
HISTORIALLISTIA ASUINPAIKKOJA KOSKEVA ARKEOLOGINEN TÄYDEN-
NYSINVENTOINTI 2014

SISÄLLYSLUETTELO

1	Johdanto	3
2	Stormin historiallinen kylä.....	3
3	Menetelmät	5
3.1	Esityövaihe	5
3.2	Kenttätöiden toteuttaminen, dokumentaatio ja inventoinnin jälkityöt	6
4	Tulokset	6
5	Lähteet.....	7
	Kohteet.....	9

Liite 1. Digitaalikuvaluettelo

Kartta 1. Kohteiden sijainti, Mk 1: 3000

Kartta 2. Kohteen 1 sijainti, Mk 1: 2000

Kartta 3. Kohteiden 2, 3 ja 5 sijainti, Mk 1: 2200

Kartta 4. Kohteen 4 sijainti, Mk 1: 2000

Taustakartat:

- Maanmittauslaitoksen Maastotietokannan 12/2014 aineistoa

http://www.maanmittauslaitos.fi/avoindata_lisenssi_versio1_20120501

**SASTAMALA, STORMIN KYLÄOSAYLEISKAAVA
HISTORIALLISTIA ASUINPAIKKOJA KOSKEVA ARKEOLOGINEN TÄYDENNYSINVENTOINTI 2014
TIIVISTELMÄ**

Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy suoritti syksyllä 2014 arkeologisen täydennysinventoinnin Sastamalassa, Stormin kyläosayleiskaava-alueella. Pirkanmaan maakuntamuseon lausunnossa 257/2014 edellytettiin täydennysinventointia kolmen Stormin kyläosayleiskaava-alueella sijaitsevan historiallisen asuinpaikan osalta. Syksyn 2014 täydennysinventoinnissa tarkastettiin em. kolme autoitunutta historiallista asuinpaikkaa sekä Stormin kylän keskustassa sijaitseva neljäs, yhä asuttu historiallinen asuinpaikka. Täydennysinventoinnissa löydettiin kolme autoitunutta kylätonttia, jotka voidaan määritellä kiinteiksi muinaisjäänöksiksi. Nämä ovat inventointiraportin kohteet 1. Stormi (Stormi) Ikola, 2. Stormi (Stormi) Warsi ja 3. Stormi (Stormi) Pakula. Täydennysinventoinnissa tarkastettiin myös yksi yhä asuttu kylätontti, inventoinnin kohde numero 4. Stormi (Stormi) Harsu. Kohde ei täytä kiinteän muinaisjäänöksen kriteereitä, ja se onkin määritelty niin kutsutuksi ”muuksi kulttuuriperintökohteeksi”. Tällaiseksi on arvioitu niin ikään inventoinnissa löydetty kohde 5. Eko-joenmutka, joka koostuu kahdesta koskenperkauksen yhteydessä syntyneestä raivausröykkiöstä. Inventoinnin maastotarkastuksista ja jälkitöistä vastasi arkeologi (FM) Kirsi Luoto. Täydennysinventoinnin kustansi Sastamalan kaupunki.

ARKISTO-JA REKISTERITIEDOT:

Tutkimuksen laji:	historiallisia asuinpaikkoja koskeva kyläosayleiskaava-alueen arkeologinen täydennysinventointi
Tutkimuslaitos:	Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy
Inventoija:	FM Kirsi Luoto
Kenttätyöaika:	11.11.2014
Peruskartta:	2121 07
Inventointialueen sijainti:	ETRS-TM35FIN P: 6806680 - 6807140 I: 287880 - 288795
Tutkimusten rahoittaja:	Sastamalan kaupunki
Alkuperäinen tutkimuskertomus:	Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy, arkisto
Kopiot:	Sastamalan kaupunki Museovirasto Pirkanmaan maakuntamuseo
Löydöt:	Ei löytöjä.
Aikaisemmat tutkimukset:	Maukonen 1882 luettelo muinaisjäänöksistä Erä-Esko 1949 inventointi Jussila 2012 inventointi Jussila 2013 täydennysinventointi
Tutkimuksen kuvat:	Sastamala Stormi 2014: 1 – 13 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

1 Johdanto

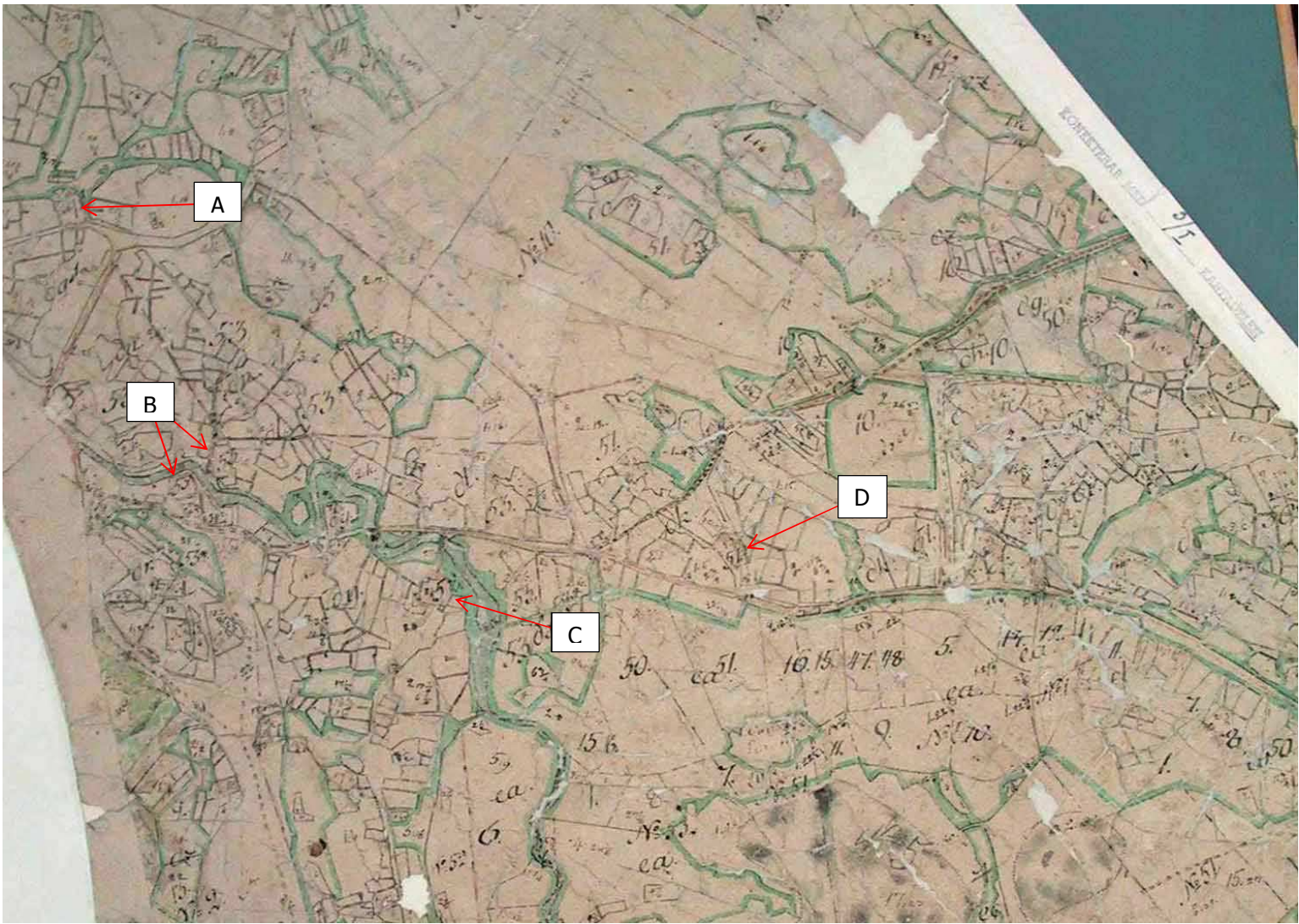
Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy suoritti syksyllä 2014 arkeologisen täydennysinventoinnin Sastamalassa, Stormin kyläosayleiskaava-alueella. Kaavoitukseen liittyen on alueella tehty jo aiemmin muinaisjäännösinventointi (Jussila 2012) sekä sen täydennys (Jussila 2013). Pirkanmaan maakuntamuseon lausunnossa 257/2014 edellytettiin täydennysinventointia kolmen Stormin kyläosayleiskaava-alueella sijaitsevan historiallisen asuinpaikan osalta. Syksyn 2014 täydennysinventoinnissa tarkastettiin em. kolme autoitunutta historiallista asuinpaikkaa sekä Stormin kylän keskustassa sijaitseva neljäs, yhä asuttu historiallinen asuinpaikka. Inventoinnin maastotarkastukset kohdentuivat isojakokarttojen mukaan asemoitujen kylätonttien alueelle ja aivan lähiympäristöön. Tarkastuksista ja inventoinnin jälkitöistä vastasi arkeologi (FM) Kirsi Luoto. Täydennysinventoinnin kustansi Sastamalan kaupunki.

2 Stormin historiallinen kylä

Rautaveden vesistön eteläpuolella Tyrväässä oli 1500-luvulla kolme jakokuntaa, Jokisivun, Leiniälän ja Lahdenlopen jakokunta, joka ulottui Karkun rajasta Laukulaan ja Houhajärvelle saakka. Lahdenlopen jakokuntaan kuului 14 kylää, joista Soukko, Humaloja, Eko ja Laukula ovat sijainneet Rautaveden rannalla, muut sisämaassa. Ekojoen varrelle oli perustettu Stormin, Uudenkylän, Vanhankylän ja Kaltsilan kylät, ja Houhajärven rannalle Hannulan kylä. Suurin osa kylistä on asutettu viimeistään varhaiskeskiajalla (Stormin kyläosayleiskaava, kulttuuriympäristöselvitys 2014).

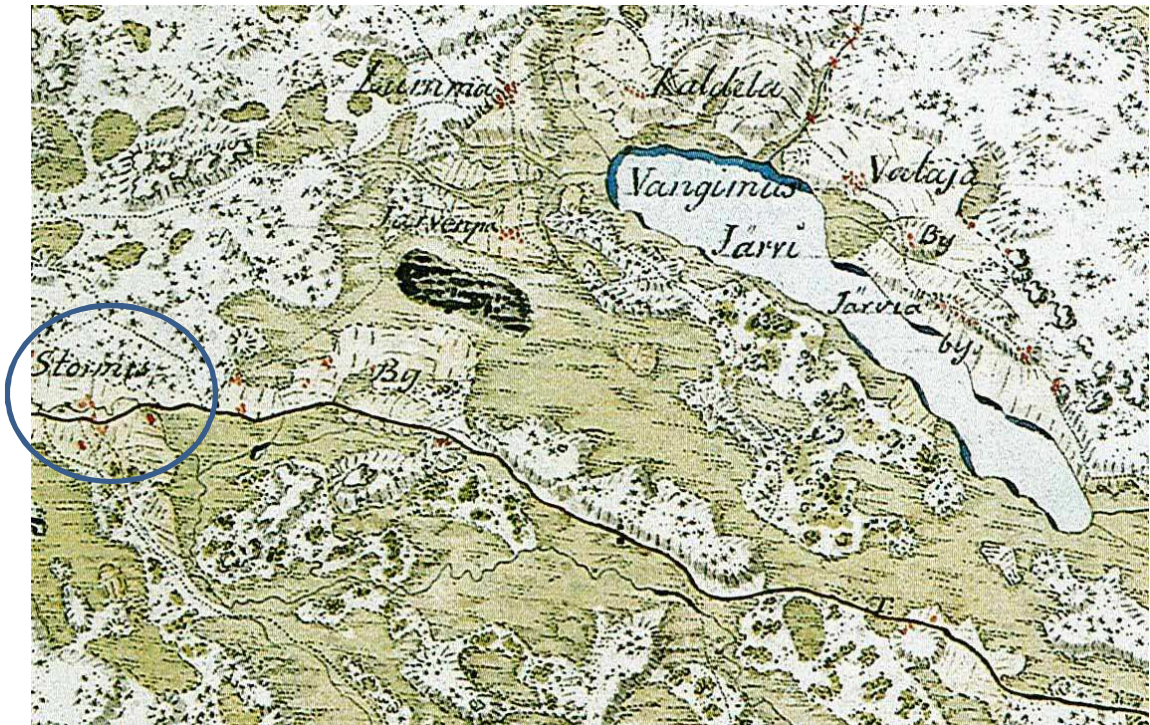
Ensimmäinen maininta kirjallisissa lähteissä Stormin kylään liittyen on 1490, kun Olavi Stormi oli lainannut Kallialan jyvästöstä siemenruista (Piilonen 2007, 121). Taloja oli 1540 ja 1571 neljä. Tarkastuksen kohteena olleiden ja Stormin kylään kuuluneiden talojen nimet (Ikola, Warsi, Harsu ja Pakula) esiintyvät kaikki Suomen Asutuksen yleisluettelossa jo 1500-luvulla. Stormin kylästä ei ole olemassa 1600-luvun maakirjakarttoja, mutta se sijaitsi Ekojoen varressa (Piilonen 2007, 121).

Ensimmäinen karttaesitys koskien kylää on 1700-luvun lopun isojakokartta (kuva 2). Lahdenlopen jakokunnassa isojakokartat ja asiakirjat tehtiin vuosina 1775 – 1784, ja maanmittarina toimituksessa oli P. Hornborg. Isojaon aikaan asutus ja niihin liittyvät pellot ja niityt eivät muodostaneet tiivistä kyläkeskusta, vaan ne ovat levittäytyneet väljästi mutkittelevan joen varrelle. Kylässä oli seitsemän taloa, jotka sijaitsevat joen suuntaisesti, keskimäärin 300 metrin välein. Isonjaon ajan valtatie, Narvantie, kulki kylän läpi, mutta talot eivät sijainneet tien varrella (Heiskanen 2002).

Kuva 2. Ote Stormin kylän isojakokartasta (Hornborg 1775 – 1784). Kuvaan merkitty nuolilla tarkastetut talojen tonttimaat: A= Ikola, B= Harsu, C= Pakula ja D= Warsi.

Yleensä historialliset kylät Pirkanmaalla muodostivat ennen isojakoa tiiviitä kokonaisuuksia, niin kutsuttuja ryhmäkylä. Isojaossa useimmat kylistä sitten pirstaloituivat, ja kylän talot muuttivat toisistaan erilleen. Stormin kylä on kuitenkin poikkeuksellinen siinä mielessä, että Juhani Piilosen (2007, 240) mukaan sen hajanainen rakenne olisi perua jo ajalta ennen isojakoa. Syynä hajanaiseen rakenteeseen voisi Piilosen mukaan olla esimerkiksi pyrkimys paloturvallisempaan asuinrakennusten sijoitteluun. Tiivis ryhmäkylä kun oli altis tulipaloille tulen leviessä helposti rakennuksesta toiseen. Stormin kylän talot olisi siis sijoiteltu kauemmas toisistaan jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Kylän hajanainen olemus käy ilmi myös aluetta kuvaavasta, 1700-luvun lopulta olevasta rekognosointikartasta (kuva 3).

Kuva 3. Ote Kuninkaan kartaston karttalehdestä (258), jossa Stormin kylän talot kuvataan hajanaisena nauhana Ekojoen varressa (Alanen & Kepsu 1989).

3 Menetelmät

3.1 Esityövaihe

Stormin kylän historiallisten asuinpaikkojen sijaintia voidaan selvittää aluetta kuvaavan isojakokartan (Hornborg 1775 – 1784) avulla. Kyseinen kartta ei löydy Kansallisarkistosta Maanmittailaitoksen uudistusarkistosta, kuten useimmat isojakokartoista, vaan ainoastaan konseptikarttana Maanmittaushallituksen arkistosta Jyväskylässä. Vuonna 2002 Jari Heiskanen teki Pirkanmaan maakuntamuseon toimesta kattavan Vammalan maisemahistoriaa käsittelevän selvityksen, jossa asemoitiin nykyisen peruskartan päälle useimmat Vammalan alueen isojakokartoista. Heiskanen asemoi myös Hornborgin (1775 – 1784) tekemän Stormin kylän isojakokartan käyttäen asemoinnissa apuna MapInfo paikkatieto-ohjelmistoa. Heiskasen asemoinnista käy ilmi niin niittyjen ja peltojen kuin teiden ja asutuksenkin sijainti 1700-luvun lopulla Stormin kylän alueella. Asemointia voidaan pitää tasoltaan korkealaatuisena, ja sitä onkin käytetty sellaisenaan arkeologisessa täydennysinventoinnissa historiallisten kylätonttien sijainnin selvittämiseksi.

Stormin kylän historiaan tutustuttiin esityövaiheessa sekä Jari Heiskasen (2002) Vammalan kulttuuriympäristöinventoinnin kuin Sastamalan kaupungin tekemän Stormin kyläosayleiskaavaalueen kulttuuriympäristöselvityksen avulla. Historiallisia faktoja tarkistettiin myös Juhani Piiloson kirjoittamasta paikallishistoriateoksesta ”Sastamalan historia 2”.

3.2 Kenttätöiden toteuttaminen, dokumentaatio ja inventoinnin jälkityöt

Inventoinnin kenttätöitä tehtiin yhden päivän aikana marraskuussa 2014. Inventoinnin kenttätöistä vastasi arkeologi (FM) Kirsi Luoto. Maastotarkastuksissa kylätontteja ja niiden ympäristöä tarkasteltiin silmämääräisesti. Yhä asutulla Harsun kylätontilla tämä oli ainoa kentällä käytetty metodi, kun taas muissa kohteissa voitiin suorittaa myös pienimuotoista pintapoisuutta tai esillä olevien maannosten (tie- ja ojaleikkaukset) havainnointia.

Kohteita ja inventoinnin kulkua dokumentoitiin sanallisen kuvauksen lisäksi ottamalla digitaalilokuvia ja paikantamalla tehdyt havainnot satelliittipaikanninta (tarkkuus +/- 5 - 10 m) käyttäen. Kohteiden koordinaatit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN -tasokoordinaatteina. Jälkityövaiheessa digitaalilokuvat luettelointiin Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistoon ja kartat piirrettiin puhtaaksi käyttäen Map Info- GIS paikkatieto-ohjelmistoa.

4 Tulokset

Stormin kyläosayleiskaava-alueella tehdyssä historiallisiin asuinpaikkoihin liittyvässä täydennysinventoinnissa löydettiin kolme autioitunutta kylätonttia, jotka voidaan määrittellä kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Nämä ovat inventointiraportin kohteet 1. Stormi (Stormi) Ikola, 2. Stormi (Stormi) Warsi ja 3. Stormi (Stormi) Pakula. Täydennysinventoinnissa tarkastettiin myös yksi yhä asuttu kylätontti, inventoinnin kohde numero 4. Stormi (Stormi) Harsu. Kohde ei täytä kiinteän muinaisjäännöksen kriteereitä, ja se onkin määritelty niin kutsutuksi ”muuksi kulttuuriperintökohteeksi”. Tällaiseksi on arvioitu niin ikään inventoinnissa löydetty kohde 5. Ekoojenmutka, joka koostuu kahdesta koskenperkauksen yhteydessä syntyneestä raivausröykkiöstä. Kohteet on esitelty tarkemmin jäljempänä olevien kohdekuvausten yhteydessä.

29.12.2014

Kirsi Luoto
FM, arkeologi
Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy

5 Lähteet

Painamattomat lähteet:

Erä-Esko, Aarni 1949. Tyrvään pitäjän ja Vammalan kauppalan kiinteät muinaisjäännökset. Museoviraston arkistossa.

Heiskanen, Jari 2002. Vammalan kulttuuriympäristöinventointi, Maisemahistoriaselvitys. Pirkanmaan maakuntamuseo, Kulttuuriympäristöyksikkö 2002. Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa.

Jussila, Timo 2012. Stormin osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2012. Museoviraston arkistossa.

Jussila, Timo 2013. Sastamala. Stormin osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventoinnin v. 2012 täydennys v. 2013. Museoviraston arkistossa.

Maukonen, J. 1882. Muinaisjäännöksiä Tyrvään kihlakunnasta. Museoviraston arkistossa.

Painetut lähteet:

Alanen, T. & Kepsu, S. 1989. Kuninkaan kartasto Suomesta 1776 – 1805. SKS.

Niukkanen, Marianna 2009. Historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännökset, tunnistaminen ja suojele. Museoviraston Rakennushistorian osaston oppaita ja ohjeita 3.

Piilonen, Juhani 2007. Sastamalan historia 2. Vammala.

Digitaaliset lähteet:

Museovirasto, Kulttuuriympäristö rekisteriportaali, Muinaisjäännösrekisteri.
http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/mjreki/read/asp/r_default.aspx (07/2014)

Museovirasto, Kulttuuriympäristö rekisteriportaali, Hankerekisteri.
<http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx> (07/2014)

Museovirasto, Kulttuuriympäristö rekisteriportaali, Kulttuuriympäristön tutkimusraportit/ arkeologia.
<http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx> (07/2014)

Kartat:

Hornborg, P. 1775 – 1784. Stormin kylän isojakokartta. Maanmittaushallituksen arkisto, Jyväskylä.

Digitaaliset kartat:

Senaatinkartta: Tyrvää XVII-XVIII 20-21. Kansallisarkiston digitaaliarkisto: Maanmittaushallitus > Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma) > Senaatin kartasto > [Tyrvää] (XVII-XVIII 20-21). <http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=1163887> (6.11.2014)

SASTAMALA								
STORMIN KYLÄOSAYLEISKAAVA-ALUEEN TÄYDENNYSINVENTOINTI 2014								
KOHDELUETTELO								
Kirsi Luoto / Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy								
NRO	KOHTIEN NIMI	MJ.REK.NRO	KOHTIEN LAJI	AJOITUS	KOHTIEN TYYPI	P (ETRS-TM35FIN)	I (ETRS-TM35FIN)	RAUH.LK
1	Stormi (Stormi) Ikola	ei ole	kiinteä muinaisjäännös	historiallinen, 1500 - luku - 1900-luku	asuinpaikat	6807085	287920	2
2	Stormi (Stormi) Warsi	ei ole	kiinteä muinaisjäännös	historiallinen, 1500 - luku - autioitunut ennen 1900-luvun alkua	asuinpaikat	6806914	288746	2
3	Stormi (Stormi) Pakula	ei ole	kiinteä muinaisjäännös	historiallinen, 1500 - luku - autioitunut ennen 1900-luvun alkua	asuinpaikat	6806780	288427	2
4	Stormi (Stormi) Harsu	ei ole	muu kulttuuriperintökohde	historiallinen, 1500 - luku - nykypäivä	asuinpaikat	6806855	288156	ei ole
5	Ekojoenmutka	ei ole	muu kulttuuriperintökohde	historiallinen, moderni	raivausröykkiöt	6806815	288428	ei ole

KOhteet

1. STORMI (STORMI) IKOLA

Nimi:	Stormi (Stormi) Ikola
Kunta/kylä/tila	Sastamala/Stormi/790-470-5-42
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen (1500-luku – 1900-luku?)
tyyppi/tyypin tarkenne	asuinpaikat/ kyläpaikat
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
P:	P: 6807085
I:	I: 287920
Z/m.mpy	n 67,5 m mpy
Koord.selite	kohteen keskikoordinaatit.
Etäisyystieto	Vammalan kirkosta noin 7 km itäkaakkoon.
Peruskartta:	2121 07
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei aiempia löytöjä.
Löydöt:	Ei Kansallismuseon kokoelmiin luetteloituja löytöjä.

Kohteen kuvaus:

Kohde sijaitsee 7 km itäkaakkoon Vammalan kirkosta, Valtatie 12:n kaakkoispuolella, aivan tien vieressä ja noin 40 m tiestä kaakkoon, luoteeseen työntyvän, metsäisen mäenrinteen länsiluoteisrinteellä ja pellolla mäen länsi- ja luoteispuolella (kuva 4). Paikalla on vanha Stormin kylään kuulunut Ikolan talon paikka.

1500-luvun maakirjoissa mainitusta Stormin kylästä voi lukea inventointiraportin luvusta 2. "Stormin historiallinen kylä". Ikolan talo mainitaan Suomen asutuksen yleisluettelossa (SAY) jo jaksossa 1580 – 1599. Talo on perustettu vuonna 1580, ja perustajan oli "Matti Ikoilan". Ikolan talon tonttimaan on kuvattu Stormin kylää kuvaavaan isojakokarttaan (Hornborg 1775 – 1784, kuvat 2 ja 5). Nykyään autioitunut kylätontti on ilmeisesti ollut asuttu vielä 1900-luvun alussa: Suurin piirtein Ikolan kylätontin kohdalle on venäläisessä topografikartassa merkitty talo (kuva 6). Tähän viittaa myös maanomistajalta saatu kohteeseen liittyvä muistitieto.

Kuva 4. Ikolan talon tonttimaa kuvassa keskellä olevassa metsäisessä mäenrinteessä ja pellolla sen edessä. Kuvattu luoteesta. (Kuva: Sastamala Stormi 2014: 1)

Kuva 5. Ote Stormin isojakokartasta (Hornborg 1775 – 1784), johon on merkitty Ikolan talon tonttimaa.

Kuva 6. Senaatinkarttaan Ikolan talo (ja samanniminen torppa) on vielä merkitty. Torppa sijaitsee itse taloa idempänä.

Autioituneella tonttimaalla on nähtävissä mäenrinteessä historialliseen asutukseen liittyvä kivirakenne (kuvat 7 ja 8). Sen pohjoispäädyn koordinaatit ovat P: 6807073, I: 287941 ja eteläpäädyn P: 6807059, I: 287933. Lähes eteläpohjoissuuntainen kivirakenne on muodoltaan kaksisivuinen suorakulmio. Sen pitkä sivu on pituudeltaan noin 15 m ja lyhyt sivu noin 5 m. Kivet pidemmällä sivulla ovat suurempia ja osin pois paikoiltaan. Lyhyt sivu on ehjempi, halkaisijaltaan 30 – 90 cm olevia kiviä on molemmissa sivuissa yhdessä kerroksessa. Maanomistaja kertoi, että muistitiedon mukaan paikalla on sijainnut talo. Kivirakenteessa lienee kyseessä jonkinlainen taloon liittynyt pihapengerrys. Osa kivistä voi olla peräisin myös rakennuksen mahdollisesta kivijalasta. Kivirakenteen eteläpääty on osin hieman tuhoutunut paikalle tehdyn peltotien rakentamisen yhteydessä.

Kuva 7. Kivirakenteen pohjoissivu Ikolan talon tonttimaalla. Kuvattu koillisesta. (Kuva: Sastamala Stormi 2014: 2)

Kuva 8. Kivirakenteen pitkä sivu Ikolan talon tonttimaalla. Rakenteen nurkka nuolen kohdalla. Kuvattu luoteesta. (Kuva: Sastamala Stormi 2014: 3)

Maastotarkastuksen yhteydessä pintapoimittiin asemoidun tonttimaan aluetta ja lähiympäristöä mäenrinteen länsi- ja luoteispuolella olevalla pellolla. Pintapoiminnassa löydettiin tyypillisiä historialliseen asuinpaikkaan liittyviä löytöjä: tiilenpaloja, punasavikeramiikkaa ja astialasia (kuva 9). Löydöt eivät vaikuttaneet olevan 1800-lukua vanhempia, eikä niitä luetteloitu Kansallismuseon kokoelmiin. Pintapoiminnan yhteydessä havaittiin pellolla, asemoidun kylätontin alueen luoteispuolella palaneita kiviä ja nokista maata 3 x 2 m laajuisella alueella (P:

6807107, I: 287895, kuva 10). Sekä tarkastuksessa löydetty kivirakenne että palaneita kiviä ja nokimaata käsittänyt värjäymä on molemmat sisällytetty Ikolan talon tonttimaan muinaisjäännösrajaukseen.

Kuva 9. Historialliseen asuinpaikkaan liittyviä löytöjä Ikolan tonttimaan kohdalla olevalta pellolta. (Kuva: Sastamala Stormi 2014: 4)

Kuva 10. Palaneita kiviä ja nokimaata sisältänyt värjäymä pellolla asuinpaikan luoteispuolella. Kuvattu luoteesta. (Kuva: Sastamala Stormi 2014: 5)

Havainto-olosuhteet: Hyvät.

Luokitusehdotus ja kohteen rajauksen perustelu: Kiinteä muinaisjäännös. 1500-luvun maakirjoissa mainittu, autioitunut Stormin kylään kuuluneen Ikolan talon tonttimaa.

Kartat: Kartat 1 ja 2

Kuvat: Sastamala Stormi 2014: 1 – 5, Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa.

2. STORMI (STORMI) WARSI

Nimi:	Stormi (Stormi)Warsi
Kunta/kylä/tila	Sastamala/Stormi/790-470-2-53
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen (1500-luku – autioitunut ennen 1900-lukua)
tyyppi/tyypin tarkenne	asuinpaikat/ kylänpaikat
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
P:	P: 6806914
I:	I: 288746
Z/m.mpy	n 77,5 m mpy
Koord.selite	kohteen keskikoordinaatit.
Etäisyystieto	Vammalan kirkosta noin 7,7 km itäkaakkoon.
Peruskartta:	2121 07
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei aiempia löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus:

Kohde sijaitsee 7,7 km itäkaakkoon Vammalan kirkosta, Stormintien itäkaakkoispuolella, noin 50 m tiestä, seuraintalon pihamaalla ja sen itäkaakkoispuolisella pellolla (kuva 11).

1500-luvun maakirjoissa mainitusta Stormin kylästä voi lukea inventointiraportin luvusta 2. ”Stormin historiallinen kylä”. Warsin talo mainitaan Suomen asutuksen yleisluettelossa (SAY) jo jaksossa 1560 – 1579. Talo on perustettu vuonna 1560, ja perustajan oli ”Jöns (Larsson) Warsi”. Warsin talon tonttimaan on kuvattu Stormin kylää kuvaavaan isojakokarttaan (Hornborg 1775 – 1784, kuvat 2 ja 12). Kylätontti on autioitunut ennen 1900-luvun alkua: Nykyään Stormin Seuraintalona toimiva rakennus on vanha Warsin kantatalon rakennus, jota on muokattu Loppenkulman nuorisoseuran tarpeisiin. Seuraintalo esiintyy jo 1900-luvun alun venäläisessä topografiakartassa, jolloin kylätontin vanha sijaintipaikka on jo autioitunut (kuva 13).

Kuva 11. Autioitunut Warsin talon tonttimaa taustalla näkyvän Stormin seuraintalon itäpuolella talon pihamaalla ja pellolla. Kuvattu itäkaakosta. (Kuva: Sastamala Stormi 2014: 6)

Kuva 12. Ote Stormin isojakokartasta (Hornborg 1775 – 1784), johon on merkitty Warsin talon tonttimaa.

Kuva 13. Stormin Seuraintalo on merkitty 1900-luvun alusta olevaan Senaatin karttaan. Vanha Warsin kylätontti oli tuohon aikaan jo autioitunut.

Autioitunut Warsin talon tonttimaa sijaitsee Stormin Seuraintalon pihamaan itäosassa ja sen itäpuolisella pellolla. Seuraintalon pihamaata on tasattu ja täytetty, mutta on mahdollista että maakerrosten alla olisi säilyneenä Warsin historialliseen kylätonttiin liittyviä kulttuurikerroksia. Seuraintalon pihamaan alueella jäännökset ovat kuitenkin todennäköisesti suurimmaksi osaksi niin syvällä, että niiden esiin saamiseen on käytettävä joko runsaasti aikaa tai kaivinkonetta. Seuraintalon itäpuolinen pelto kasvoi tarkastusajankohtana heinää ja havaintomahdollisuudet pintapoimintaa ajatellen olivat heikot. Pelto sijaitsee selkeästi Seuraintalon pihamaata alempana, mikä kertoo osaltaan Seuraintalon pihan runsaasta täyttökerroksesta (kuva 14). Vaikka pelto on ollut viljelyksessä jo kauan, on mahdollista että peltokerroksen alla on säilyneenä historialliseen Warsin taloon liittyviä kulttuurikerroksia.

Kuva 14. Warsin talon autioitunut tonttimaa kuvattuna itäkoillisesta. Kuvasta näkee, kuinka paljon peltoa korkeammalla seuraintalon pihamaa onkaan. (Kuva: Sastamala Stormi 2014: 7)

Havainto-olosuhteet: Hyvät.

Luokitusehdotus ja kohteen rajauksen perustelu: Kiinteä muinaisjäännös. 1500-luvun maakirjoissa mainittu, autioitunut Stormin kylään kuuluneen Warsin talon tonttimaa.

Kartat: Kartat 1 ja 3

Kuvat: Sastamala Stormi 2014: 6 ja 7, Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa.

3. STORMI (STORMI) PAKULA

Nimi:	Stormi (Stormi) Pakula
Kunta/kylä/tila	Sastamala/Stormi/790-470-4-26
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen (1500-luku – autioitunut ennen 1900-luvun alkua)
tyyppi/tyypin tarkenne	asuinpaikat/ kylänpaikat
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
P:	P: 6806780
I:	I: 288427
Z/m.mpy	n 75 m mpy
Koord.selite	kohteen keskikoordinaatit.
Etäisyystieto	Vammalan kirkosta noin 7,5 km itäkaakkoon.
Peruskartta:	2121 07
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei aiempia löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus:

Kohde sijaitsee 7,5 km itäkaakkoon Vammalan kirkosta, Stormintien eteläpuolella, noin 50 m tiestä, metsäsaarekkeessa Ekojoen etelärannalla (kuva 15).

1500-luvun maakirjoissa mainitusta Stormin kylästä voi lukea inventointiraportin luvusta 2. ”Stormin historiallinen kylä”. Pakulan talo mainitaan Suomen asutuksen yleisluettelossa (SAY) jo jaksossa 1560 – 1579. Talo on perustettu vuonna 1571 ”Jöran Paculan” toimesta. Pakulan talon tonttimaan on kuvattu Stormin kylää kuvaavaan isojakokarttaan (Hornborg 1775 – 1784, kuva 16). Nykyään autioitunut kylätontti on ilmeisesti autioitunut ennen 1900-luvun alkua: venäläisessä topografikartassa ei Pakulan talon alueella ole enää asutusta (ks. kuva 13).

Kuva 15. Pakulan autioitunut tonttimaa sijaitsee ilmeikkäässä metsäisessä, peltoon työntyvässä niemikkeessä. Kuvattu luoteesta. (Kuva: Sastamala Stormi 2014: 8)

Kuva 16. Pakulan tonttimaa kuvattuna isojakokartassa (Hornborg 1775 – 1784).

Autioitunut tonttimaa sijaitsee Ekojoen etelärannalla, pellon pohjoisreunalla olevassa ilmeikkäässä metsäsaarekkeessa. Alueella ei ole nähtävissä maanpinnalla olevia rakenteita, joskin joen rannalla oli havaittavissa irtokiviä ja kaksi koskenperkauksesta syntynyttä raivausröykkiötä tonttimaan ulkopuolella (ks. raportin kohde 5. Ekojoenmutka). Koordinaattien 6806778, I: 288413 osoittamassa kohdassa oli maanpinnalle havaittavissa tiilenpaloja ja kiviä noin 5 x 5 m kokoisella alueella (kuva 17), mutta jäännökset vaikuttaisivat sijaitsevan mahdollisesti sekundäärisessä sijaintipaikassa ja olevan todennäköisesti syntyneet jonkin resentin rakennuksen purkujätteestä. Isojakokarttaan Pakulan kohdalle merkitystä ja Ekojoen ylittävästä sillasta ei havaittu merkkejä maastossa.

Kuva 17. Kiviä ja tiilenpaloja Pakulan kylätontin länsiosassa. Kuvattu luoteesta.
(Kuva: Sastamala Stormi 2014: 9)

Havainto-olosuhteet: Hyvät.

Luokitusehdotus ja kohteen rajauksen perustelu: Kiinteä muinaisjäännös. 1500-luvun maakirjoissa mainittu, autioitunut Stormin kylään kuuluneen Pakulan talon tonttimaa.

Kartat: Kartat 1 ja 3

Kuvat: Sastamala Stormi 2014: 8 ja 9, Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa.

4. STORMI (STORMI) HARSU

Nimi:	Stormi (Stormi) Harsu
Kunta/kylä/tila	Sastamala/Stormi/790-470-3-85 790-470-3-99
Laji:	muu kulttuuriperintökohde
Ajoitus:	historiallinen (1500-luku – nykypäivä)
tyyppi/tyypin tarkenne	asuinpaikat/ kyläpaikat
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	2
P:	P: 6806855
I:	I: 288156
Z/m.mpy	n 72,5 m mpy
Koord.selite	Pohjoisemman tontin keskikoordinaatit.
Etäisyystieto	Vammalan kirkosta noin 7,2 km itäkaakkoon.
Peruskartta:	2121 07
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei aiempia löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus:

Kohde sijaitsee 7,2 km itäkaakkoon Vammalan kirkosta, Stormintien pohjoispuolella, tien vieressä, Ekojoen molemmilla rannoilla.

1500-luvun maakirjoissa mainitusta Stormin kylästä voi lukea inventointiraportin luvusta 2. ”Stormin historiallinen kylä”. Harsun talo mainitaan Suomen asutuksen yleisluettelossa (SAY) jo jaksossa 1560 – 1579. Talo on perustettu vuonna 1571 ”Mikil (Henriksson) Harsun” toimesta. Harsun talo jaettiin jossakin vaiheessa kahdella ja talon molemmat tonttimaat on kuvattu Stormin kylää kuvaavaan isojakokarttaan (Hornborg 1775 – 1784, kuvat 2 ja 18). Molemmat isojakokartassa näkyvistä tonteista ovat yhä asuttuja.

Harsun talosta jaetuista kahdesta tontista pohjoisempi (nykyinen tilanimi Kallio) sijaitsee Ekojoen pohjoisrannalla, kiinni joessa (kuva 19). Paikalla on nykyäänkin

asuttu ja 1900-luvun alkupuolella rakennettu asuinrakennus sekä tätä nuorempi piharakennus. Tontin eteläpäädyssä sijaitsee ilmeikäs, suuri siirtolohkare.

Harsun jaetusta tonttimaasta eteläisempi (nykyinen tilan nimi Ylikoski) sijaitsee Ekojoen etelärannalla (kuva 20). Tontti on yhä asuttu ja sillä sijaitsee 1900-luvun ensimmäisellä puoliskolla rakennettu vanha kaupparakennus sekä saman ikäinen ulkorakennus. Tontin koillisreunassa, Ekojoen rannatöyräällä, on pitkä kauppaan liittynyt, mahdollisesti 1900-luvun alusta peräisin oleva varastorakennus.

Kuva 18. Harsun talon kaksi tonttia merkittynä Stormin isojakokarttaan (Hornborg 1775 – 1784).

Kuva 19. Harsun pohjoisempi yhä asuttu tonttima. Kuvattu etelälounaasta. (Kuva: Sastamala Stormi 2014: 10)

Kuva 20. Harsun talon eteläisempi tontti kuvattuna kaakosta. (Kuva: Sastamala Stormi 2014: 11)

Havainto-olosuhteet: Hyvät.

Luokitusehdotus ja kohteen rajauksen perustelu: Muu kulttuuriperintökohde. 1500-luvun maakirjoissa mainittu, yhä asuttu Stormin kylään kuuluneen Harsun talon tonttimaa.

Kartat: Kartat 1 ja 4

Kuvat: Sastamala Stormi 2014: 10 ja 11, Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa.

5. EKOJOENMUTKA

Nimi:	Ekojoenmutka
Kunta/kylä/tila	Sastamala/Stormi/790-470-4-26
Laji:	muu kulttuuriperintökohde
Ajoitus:	historiallinen (moderni)
tyyppi/tyypin tarkenne	kivirakenteet/ raivausröykkiöt
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	2
P:	P: 6806815
I:	I: 288428
Z/m.mpy	n 72,5 m mpy
Koord.selite	Pohjoisemman (pienemmän) rakenteen koordinaatit.
Etäisyystieto	Vammalan kirkosta noin 7,5 km itäkaakkoon.
Peruskartta:	2121 07
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei aiempia löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus:

Kohde sijaitsee 7,5 km itäkaakkoon Vammalan kirkosta, Stormintien eteläpuolella, tien vieressä, Ekojoen etelärannalla.

Joen rannalla on kaksi, ilmeisesti joenperkauksessa syntynyttä raivausröykkiötä. Röykkiöistä suurempi on kooltaan 5 x 8 m ja korkeudeltaan noin 2 m (kuva 21). Se sijaitsee koordinaattien P: 6806810, I: 288414 osoittamassa kohdassa. Raivausröykkiöistä pienempi (kuva 22) on kooltaan 3 x 3 m ja korkeudeltaan niin ikään noin 2 m ja sijaitsee koordinaattien P: 6806815, I: 288428 osoittamassa kohdassa. Kohteen vieressä kaakoispuolella sijaitsee historialliseen Stormin kylään kuuluneen Pakulan talon autioitunut tonttimaata (raportin kohde 3).

Kuva 21. Suurempi, eteläisempi raivausröykkiö kuvattuna idästä. (Kuva: Sastamala Stormi 2014: 12)

Kuva 22. Raivausröykkiöistä pienempi ja pohjoisempi kuvattuna lounaasta. (Kuva: Sastamala Stormi 2014: 13)

Havainto-olosuhteet: Hyvät.

Luokitusehdotus ja kohteen rajauksen perustelu: Muu kulttuuriperintökohde. Joen raivauksessa syntynyt, todennäköisesti nuorehko raivausröykkiökohde.

Kartat: Kartat 1 ja 3

Kuvat: Sastamala Stormi 2014: 12 ja 13, Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa.

Liite 1. Sastamala, Stormin kyläyleiskaava. Historiallisia asuinpaikkoja koskeva arkeologinen täydennysinventointi 2014. Digitaalikuvaluettelo.

Kuvannut Kirsi Luoto 2014. Kuvat on arkistoitu Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistoon.

Kuva	Aihe	Kuvattu suunnasta	Pvm
1	Ikolan talon tonttimaa.	luode	11.11.
2	Kivirakenteen pohjoissivu Ikolan tonttimaalla.	koillinen	11.11.
3	Kivirakenteen länsisivu Ikolan tonttimaalla.	luode	11.11.
4	Historiallisia asuinpaikkalöytöjä ikolan tonttimaalta.	-	11.11.
5	Palaneita kiviä ja nokimaata sisältänyt värjäymä pellolla asuinpaikan luoteispuolella.	luode	11.11.
6	Autioitunut Warsin talon tontti.	itäkaakko	11.11.
7	Warsin talon autioitunut tonttimaa.	itäkoillinen	11.11.
8	Pakulan autioitunut tonttimaa.	luode	11.11.
9	Kiviä ja tiilenpaloja Pakulan tonttimaan länsiosassa.	luode	11.11.
10	Harsun pohjoisempi tontti.	etelälounas	11.11.
11	Harsun eteläisempi tontti.	kaakko	11.11.
12	Suurempi raivausröykkiö.	itä	11.11.
13	Pienempi raivausröykkiö.	lounas	11.11.

SASTAMALA

STORMIN KYLÄOSAYLEISKAAVA-ALUEEN ARKEOLOGINEN TÄYDENNYSINVENTOINTI 2014

KARTTA 1. KOHTEIDEN SIJAINTI

MK 1: 3000

Digit. Kirsi Luoto

KOHTEET:

1. Stormi (Stormi) Ikola
2. Stormi (Stormi) Warsi
3. Stormi (Stormi) Pakula
4. Stormi (Stormi) Harsu
5. Ekojoenmutka

SASTAMALA

STORMIN KYLÄOSAYLEISKAAVA-ALUEEN ARKEOLOGINEN TÄYDENNYSINVENTOINTI 2014

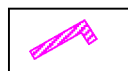
Kartta 2. Kohteen 1. Stormi (Stormi) Ikola sijainti.

MK 1: 2000

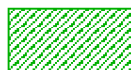
Digit. Kirsi Luoto

kiinteä muinaisjäännös suoja-alueineen

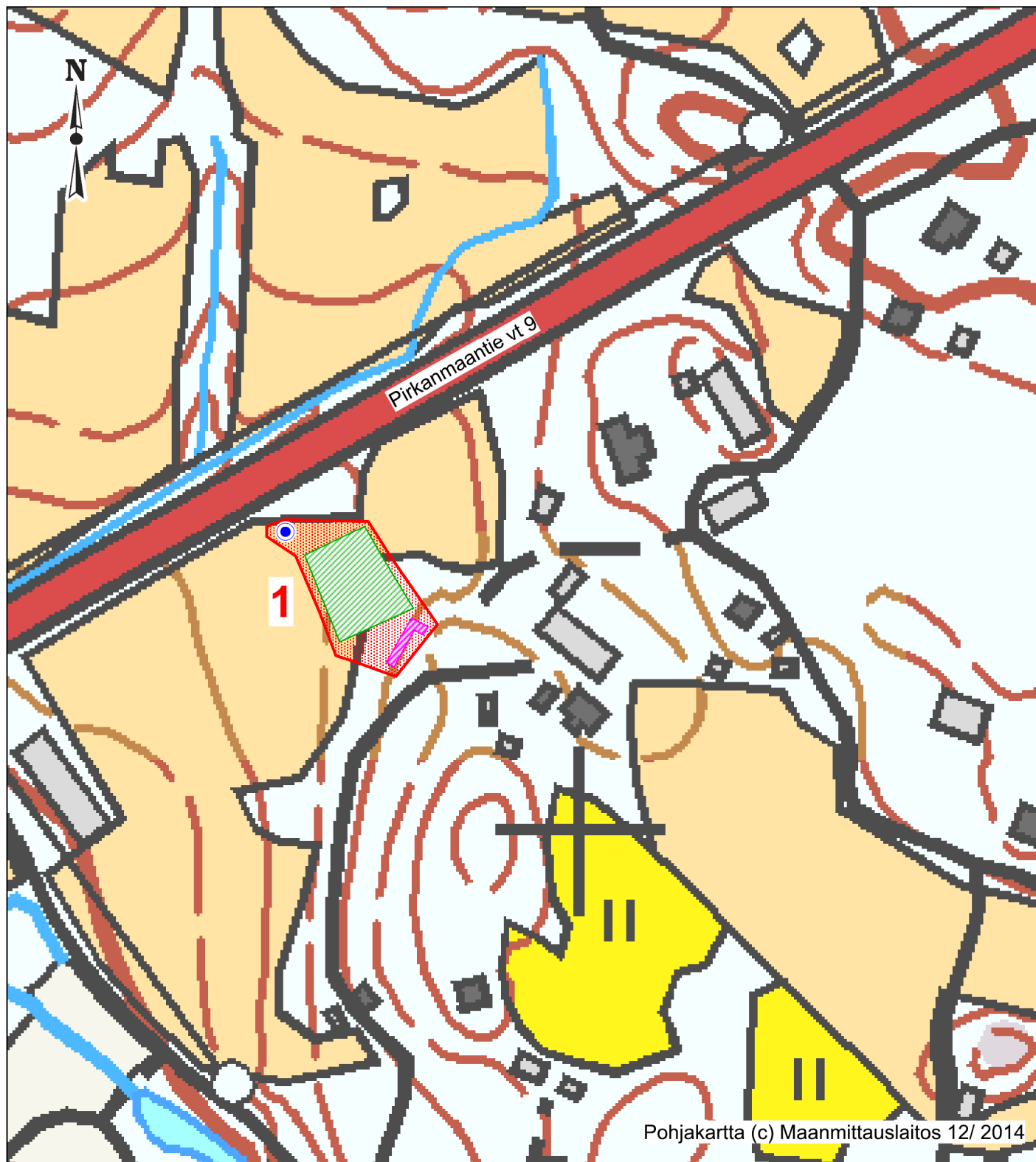
kivirakenne

asemoitu kylätontti
(asemointi Heiskanen 2002)

nokimaata ja palaneita kiviä

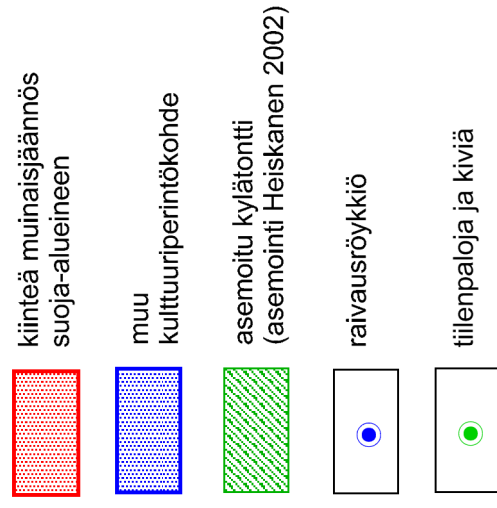
SASTAMALA

STORMIN KYLÄOSAYLEISKAAVA-ALUEEN ARKEOLOGINEN TÄYDENNYSINVENTOINTI 2014

Kartta 3. Kohteiden 2, 3 ja 5 sijainti.

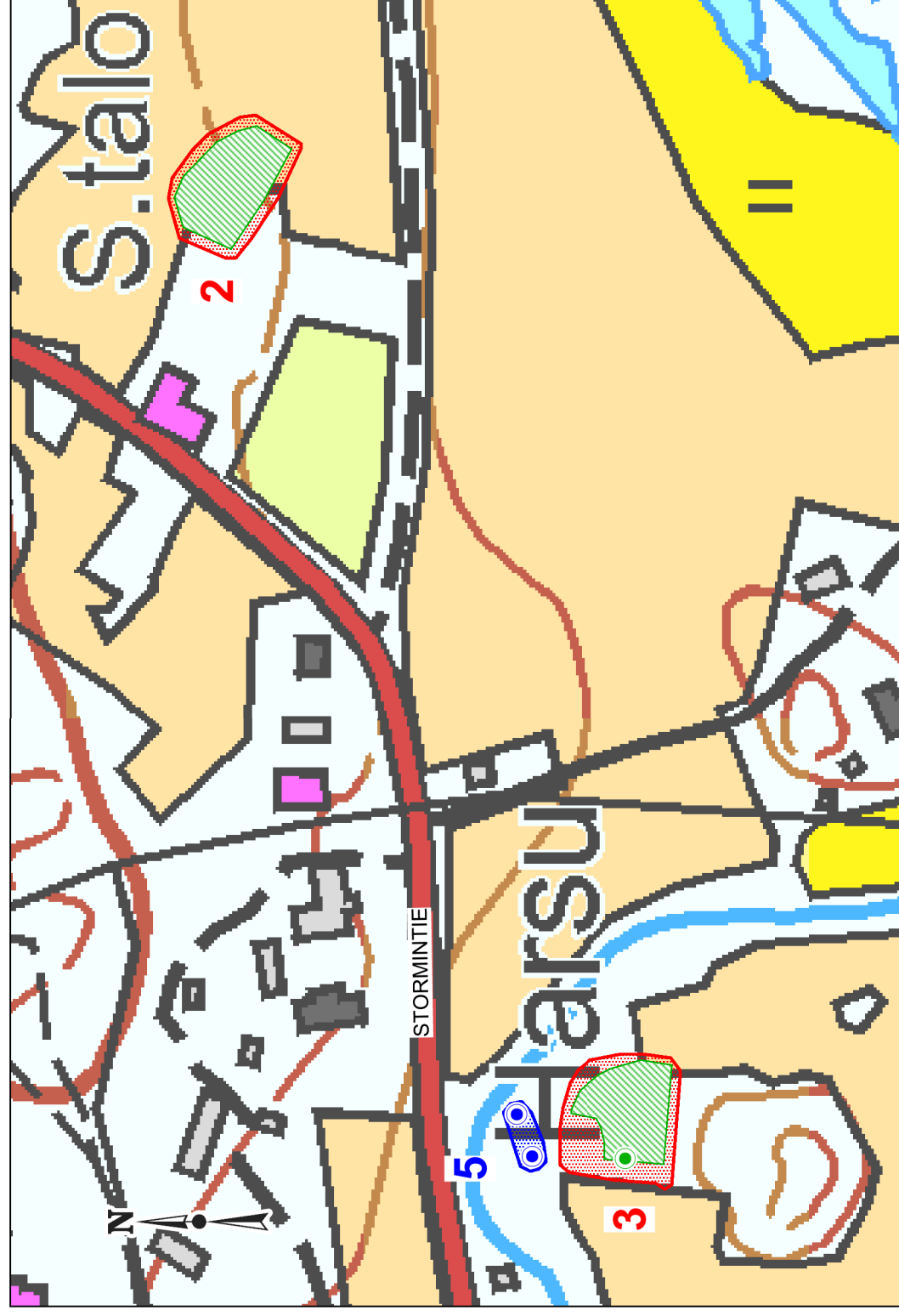
MK 1: 2200

Digit. Kirsi Luoto

KOhteet:

2. Stormi (Stormi) Warsi
3. Stormi (Stormi) Pakula
5. Ekojenmutka

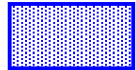
SASTAMALA

STORMIN KYLÄOSAYLEISKAAVA-ALUEEN ARKEOLOGINEN TÄYDENNYSINVENTOINTI 2014

Kartta 4. Kohteen 4. Stormi (Stormi) Harsu sijainti.

MK 1: 2000

Digit. Kirsi Luoto

 muu kulttuuriperintökohde
asemoitu kylätontti (asemointi Heiskanen 2002)

